

Column

Ken Kraaijeveld

ID please!

Ik heb dit alleen van horen zeggen, maar het schijnt dat er jaren geleden al plaatsen op facebook waren waar je foto's kon neerzetten van planten en dieren waarvan je de naam niet kende. Je zette er dan *ID please!* bij en vervolgens werden je vondsten voor je gedetermineerd door mensen die er verstand van hadden. Een vriend van me fotografeerde bijvoorbeeld alle paddenstoelen die hij tegenkwam in het oerwoud van Suriname en zette ze op die pagina. Hij had zelf geen idee wat het allemaal was, maar sommige bleken zeldzaam. Soms zelfs nieuw voor Suriname. Hij vond het helemaal leuk. Ik zei tegen hem dat ik dat *ID please!* niet zo vriendelijk vond klinken. Een beetje dwingend. Dat trok mijn vriend zich aan en de volgende keer formuleerde hij het anders (ik ben vergeten hoe). Maar dat werd niet gewaardeerd. Het was de bedoeling dat er *ID please!* werd gezegd. Blijkbaar

Foto: Ken Kraaijeveld

vonden de experts het fijn om als een soort geest uit de fles te worden opgeroepen om hun kunstje te vertonen.

Inmiddels heeft het fenomeen *ID please!* zich over het internet verspreid. Jan en alleman kan elke foto van levende have, hoe onscherp ook, uploaden naar de website Waarneming.nl om het gefotografeerde op naam te laten brengen. Nu niet door experts, maar door de computer. Artificieel intelligent algoritmes hebben naar vele foto's gekeken en vertellen ons op basis daarvan wat er op de nieuwe foto staat. Je hoeft alleen maar op de knop 'ID' te drukken (er staat niet eens 'please!' meer achter). Het past naadloos in de huidige snelle, oppervlakkige consumptiegeest. *Instant gratification*. Aan echte experts daarna de eervolle taak om het zootje dat die algoritmes ervan hebben gemaakt weer op te ruimen.

Een paar jaar geleden heb ik het zelf eens uitgeprobeerd. Op een warme zomermiddag installeerde ik me in de tuin en fotografeerde willekeurige insecten met mijn telefoon. Die foto's uploadde ik naar Waarneming.nl waar ik vervolgens op de ID-knop drukte. Mij werd verteld dat ik een *Amblyteles armatorius* en een *Sarcophaga spec.* had gefotografeerd. Ook waren er een *Anthomyia procellaris* en een *Nephrotoma crocata*. Ik heb weinig verstand van al deze groepen, maar vergelijking met plaatjes op het internet van betreffende soorten leken de automatische determinaties te bevestigen. 'Dat is makkelijk' dacht ik.

In de dagen en weken daarna bogen de échte experts zich over mijn waarnemingen en bekoelde mijn enthousiasme.

De *Amblyteles armatorius* bleek een *Ichneumon xanthorius*. De *Sarcophaga*-soort was waarschijnlijk toch een *Tachinidae*-soort. Met iedere foute determinatie daalde mijn humeur verder. 'Wat heb ik hier nou aan?' Bovendien becroop me een nog veel onbestediger gevoel. 'Wat heb ik hier nu eigenlijk van geleerd?' Waarom was die *Amblyteles armatorius* toch een *Ichneumon xanthorius*? Het is niet eens hetzelfde genus. Wat is het verschil tussen *Sarcohadidae* en *Tachinidae*? En hoeveel andere soorten *Tachinidae* zijn er? En lijken die op elkaar? Ik had een naam (die ik niet kon onthouden), maar verder wist ik niets. Niets over de verwantschappen, niets over de ecologie, niets over de biologie van het insect.

Nee, dan die boekjes uit de onvolprezen reeks Entomologische Tabellen van NEV, EIS en Naturalis. Gratis vallen ze bij je

... de rouwslakkendoder liet zich gemakkelijk herkennen ...

op de deurmat om je vervolgens avonden verwondering te verschaffen. Ze zijn volledig, accuraat, rijk geïllustreerd en staan vol met allerlei interessante informatie. Boorvliegen, hooiwagens, loopkevers - met iedere nieuwe uitgave heb ik er weer een nieuwe hobby bij.

Afgelopen zomer kwam de nieuwste editie uit. Ditmaal over de *Sciomyzidae*, ofwel slakkendodende vliegen, een prachtige en interessante groep. Ik ben er gelijk mee aan de slag gegaan. Na een paar avonden bladeren had ik een goed zoekbeeld van slakkendoders in het algemeen. In de duinen fotografeerde ik een vlieg die ik gelijk herkende als rouwslakkendoder *Coremacera marginata*. Uit het boekje wist ik dat dit een kenmerkende soort is die niet op andere soorten lijkt.

Zo'n Nederlandse naam is voor mij een stuk gemakkelijker te onthouden. Latijn is nooit mijn ding geweest. Bovendien zie je vaak hoeveel lol de auteurs hebben gehad bij het verzinnen van die namen. Mijn doelsoort voor deze nazomer is een *Dichetophora* soort. Niet omdat dat zulke mooie vliegen zijn, maar omdat de twee soorten respectievelijk 'gele tantesidonia' en 'rooddijntantesidonia' heten. Ik hoop dat er nog veel van dit soort boekjes zullen verschijnen, zodat ik steeds nieuwe groepen kan leren kennen en identificeren. *ID please!*

Ken Kraaijeveld is docent bioinformatica aan de Hogeschool Leiden en onderzoeker bij het Leiden Centre for Applied Bioscience, www.kenkraaijeveld.nl